

ע"פ 31668/08-17 - צ ע נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

22 אוקטובר 2018

עפ"ג 31668-08-17 (עציר) נ' מדינת ישראל

בפני הרכב כבוד השופטים: רון שפירא, נשיא [אב"ד]

בטינה טאובר

עדי חן ברק

צ ע ע"י ב"כ עוה"ד פארס בריק - סניגוריה ציבורית

מדינת ישראל

המבקש
נגד
המשיבה

פסק דין

1. בפנינו ערעור הנאשם (להלן: "**המערער**") על גזר דינו של בית משפט השלום בחיפה (כב' השופט שלמה בנג'ו), מיום 29/06/17 בת"פ 26791-01-14 (להלן: "**בית משפט קמא**"). הערעור מופנה כנגד חומרת עונש המאסר בפועל בן 8 חודשים, שהושת על המערער לאחר הרשעתו על פי הודאתו בעבירה של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"). לבקשת המערער ובהסכמת המשיבה עוכב עונש המאסר בפועל שנגזר על המערער, עד להחלטה אחרת.

עובדות כתב האישום וההליך בבית משפט קמא

2. כנגד המערער הוגש כתב אישום המיחס לו עבירת איומים. בתמצית יצוין כי מדובר באירוע שאירע ביום 05/01/14, מועד בו הייתה אמורה להתקיים פגישה בין המערער לשני ילדיו ששהו באותה עת במעון יחד עם אמם (אז הייתה בת זוגתו של המערער) בהוראת בית המשפט. באותו מועד הגיע המערער למעון שם איים על העובדת הסוציאלית שעובדת במקום בפגיעה בגופה ובחייה וכן בפגיעה בגופם ובחייהם של ילדיו, באופן שאמר לה "מי את בכלל, אני אראה לך עוד מה זה ואני אדאג לחטוף את הילדים". משענתה לו העובדת הסוציאלית שעליו לפנות לבית המשפט, השיב המערער שהוא לא צריך את בית המשפט ושהוא עוד יקח את הילדים.

3. המערער הודה בעובדות כתב האישום, ובהמשך להודאתו, הורשע בביצוע עבירה של איומים מכוח סעיף 192 לחוק העונשין. בעקבות ההרשעה, הורה בית משפט קמא על הגשת תסקיר שירות מבחן

בעניינו של המערער.

4. מעיון בתיק בית משפט קמא, עולה כי בעניינו של המערער הוגשו מספר תסקירים. במסגרת התסקיר שהוגש ביום 28/11/16, עמד שירות המבחן על הרקע המשפחתי והתעסוקתי של המערער. צוין כי המערער הוא הבן השני במשפחה המונה אם ושישה ילדים בני 19-29. למערער אח גרוש, 3 אחים נוספים נשואים, ואחות צעירה שנמצאת בפנימיה. בשנת 2000 פקדה את המשפחה טרגדיה בה נרצח אבי המשפחה. אם המערער כבת 50, עובדת לסירוגין במשק בית. המערער תיאר דינמיקה משפחתית בעייתית ומסר כי הקשר עם אמו ואחיו מרוחק. במועד ביצוע העבירה בה הורשע, התגורר המערער יחד עם גרושתו (אז הייתה בת זוגתו) בעיר שלומי. יחסי בני הזוג התאפיינו משך השנים בהעדר יציבות. לבני הזוג 6 ילדים קטינים, ארבעה מהם נמצאים במשפחות אומנה באזורים שונים בארץ. המערער ומשפחתו מוכרים לגורמי הרווחה משנת 2007. המערער לא השתלב במסגרת חינוכית, אינו יודע קרוא וכתוב, ורוב זמנו בילה בחוסר מעש. בגיל 12 נפגע המערער בתאונת דרכים ואושפז בבית החולים. המערער מסר כי לתאונה היו השלכות בריאותיות ונפשיות עליו לרבות עצבנות יתר, עמה מתמודד כל חייו. בנוסף, מסר המערער כי בגיל 16 החל לעבוד בתחום הבניין, בדרך כלל באופן מקוטע, וכי מזה חצי שנה עובד בתחום השיפוצים, ללא בעיות מיוחדות.

5. במהלך התקופה בה עמד המערער בקשר עם שירות המבחן, פנה שירות המבחן לגורמי הרווחה בעיריית שלומי - מקום מגוריו של המערער, על מנת לבדוק מולם באם גובשה תכנית טיפולית בעניינו. גורמי הרווחה בשלומי מסרו לשירות המבחן כי המערער רואיין לצורך שילובו מחדש, בהליך טיפולי, והגם שעלו התלבטויות בקשר לכך, על רקע אי שיתוף פעולה של המערער, הוחלט בסופו של דבר, לשלב בהליך טיפולי, על מנת לבחון את יכולתו להירתם לתהליך. בנסיבות אלה, נדחה הדיון לפרק זמן של שלושה חודשים, לצורך הגשת תסקיר משלים.

6. ביום 05/06/17 הוגש תסקיר משלים מטעם שירות המבחן. בתסקיר זה ציין שירות המבחן כי ביום 10/05/17 התקיים מפגש משותף עם המערער על מנת לגבש הערכה למידת נכונותו של המערער להשתתף בהליך טיפולי. במסגרת המפגש ביטא המערער חוסר תובנה לצורך שלו לקבל טיפול. משכך, סיכם שירות המבחן את תסקירו המשלים בכך שלא מצא מקום לבוא בהמלצה טיפולית כלשהי בעניינו של המערער.

7. בפתח הדיון שקבע בית משפט קמא ליום 29/06/17 לצורך שימוע גזר הדין, הגיש בא כוח המערער, מסמכים ממחלקת הרווחה של עיריית שלומי, לרבות, מכתב מיום 27/06/17, אשר עמד על נסיבותיו האישיות של המערער ופירט מיזם טיפולי בעניינו, הכולל טיפול פרטני וסדנאות בנושא כעסים ותקשורת בין אישית. בא כוח המערער ביקש כי בית משפט קמא יאפשר למערער להשתלב במיזם האמור, ובהתאם לדחות את הדיון בעניינו עד לסיום ההליך הטיפולי, עליו הומלץ במכתב מחלקת הרווחה כאמור.

8. בית משפט קמא דחה את בקשת בא כוח המערער, ואולם ציין כי האמור במכתב מחלקת הרווחה של

עיריית שלומי מיום 27/06/17, ראוי כי ילקח בחשבון במסגרת השיקולים הרלוונטיים לגזר הדין. משכך, ועל מנת לתת התייחסות למכתב האמור בגזר הדין, דחה בית משפט קמא את שימוע גזר הדין למועד מאוחר יותר באותו יום.

גזר דינו של בית משפט קמא

9. ביום 29/06/17 גזר בית משפט קמא את דינו של המערער. בית משפט קמא עמד במסגרת גזר דינו על הערך החברתי שנפגע כתוצאה ממעשי המערער, לרבות: הפרת שלווה נפשה של העובדת הסוציאלית, טלטולה ופגיעה בביטחונה האישי, תוך פגיעה ביכולתה להעניק לציבור שעל ביטחונם היא מופקדת, שירות רגיש וחשוב. בהמשך עמד בית משפט קמא על מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים. צוין כי בעבירות איומים מן הסוג הנדון, קיים מנעד ענישה רחב, התלוי בנסיבותיו של כל מקרה ומקרה, וכי ככל שהאיום הופנה כלפי עובד ציבור כבמקרה הנדון, מתווספת נסיבה לחומרה. במכלול הנסיבות, העמיד בית משפט קמא את מתחם העונש ההולם, על מנעד שנע בין 3 ועד 7 חודשי מאסר, קנס ופיצוי למתלוננת.

בקביעת עונשו של המערער בגדרי המתחם, שקל בית משפט קמא לזכותו של המערער, את העובדה כי המערער הודה וחסך מזמנו של בית המשפט; חלופה הזמן ממועד ביצוע העבירה ועד למתן גזר הדין (למעלה משלוש שנים), ואת העובדה כי המערער נעצר במסגרת התיק למשך כחודש ימים ולאחר מכן שהה במעצר בית מלא, בעקבותיו עבר למסגרת טיפולית שם שהה 4 חודשים, ומשם הופנה ליחידת הרווחה בעיריית שלומי. מנגד, שקל בית משפט קמא לחובתו של המערער את העובדה כי לא הובאה בעניינו המלצה טיפולית מצד שירות המבחן ואת עברו הפלילי הכולל מספר הרשעות בעבירות אלימות.

באיזון בין הדברים, גזר בית משפט קמא על המערער את העונשים הבאים: 4 חודשי מאסר בפועל בגין ההליך הנוכחי בניכוי ימי מעצרו מיום 12/01/14 ועד ליום 09/02/14; הפעלת עונש המאסר המותנה בן 5 חודשים שנגזר על המערער במסגרת ת"פ 28862-08-11 ביום 24/01/12; הפעלת עונש המאסר המותנה בן 6 חודשים שנגזר על המערער במסגרת ת"פ 5690-05-12 ביום 24/09/12; 6 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, והתנאי הוא שהמערער לא יעבור בתוך תקופת התנאי עבירת אלימות כלשהי, לרבות איומים; 1,000 ₪ פיצוי למתלוננת.

בית משפט קמא קבע, כי המאסרים המותנים שנגזרו על המערער במסגרת ת"פ 28862-08-11 ות"פ 5690-05-12 יופעלו בחופף ובמצטבר לעונש המאסר בפועל שנגזר על המערער בגין ההליך נשוא הערעור, כך שסך הכל ירצה המערער 8 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו.

תמצית טענות הצדדים

10. המערער מיאן להשלים עם גזר דנו של בית משפט קמא, והגיש את הערעור דנו, במסגרתו טען כי בית משפט קמא החמיר עמו יתר על המידה עת הטיל עליו עונש של 8 חודשי מאסר לריצוי בפועל - עונש שאינו הולם את נסיבות העבירה ובעיקר את השינוי המשמעותי שחל בהתנהגותו של המערער בתקופה הארוכה שחלפה מאז ביצוע העבירה ועד למועד מתן גזר הדין, וזאת רק בשל העדר המלצה טיפולית מצד שירות המבחן.

11. לטענת המערער אופי ונסיבות ביצוע העבירה בה הורשע, אינם מצדיקים את הפעלת המאסרים המותנים שהוטלו עליו בהליכים קודמים. לטענתו, הפעלת המאסרים המותנים הקודמים יצרה למעשה רף ענישה חמור מאוד שאינו עומד בפרופורציה הולמת לעונש הראוי וההולם את העבירה עצמה, כאשר לעמדתו ניתן היה בנסיבות העניין להסתפק בהארכת המאסרים המותנים התלויים נגדו.

12. המשיבה טענה מנגד כי דין הערעור להידחות, ובעניין זה סמכה ידיה על גזר דינו של בית משפט קמא ועל האמור בתסקירי שירות המבחן שהוגשו הן במסגרת ההליך בערכאה הדיונית והן במסגרת ההליך הערעור. לעמדתה מדובר באדם שלאורך זמן חוזר ומפגין אלימות ותוקפנות כלפי הסביבה שלו, ושלגביו לא מצא שירות המבחן לבוא בהמלצה טיפולית כלשהי, חרף האמור בדיווחי רשויות הרווחה.

תסקירי שירות המבחן שהוגשו במסגרת ההליך הערעור, וטיעוני הצדדים בעקבותיהם

13. לאחר הגשת הערעור, ולנוכח העובדה כי מדובר בעבירה שבוצעה על ידי המערער לפני כ-4 שנים, התבקש שירות המבחן להבהיר עמדתו תוך התייחסות למכתב שניתן על ידי עובדת סוציאלית ממחלקת הרווחה בעיריית שלומי ביום 06/09/17, ואשר התייחס לאפשרות שילובו של המערער בהליך טיפולי.

14. לתיק הערעור הוגשו מספר תסקירים מטעם שירות המבחן. תסקיר ראשון הוגש ביום 10/11/17, בו עמד שירות המבחן בתמצית על מסקנות התסקירים הקודמים שהוגשו לתיק בית משפט קמא, ובהמשך על הדיווח שהתקבל מגורמי הטיפול במחלקה לשירותים חברתיים בעיריית שלומי מיום 18/09/17. הגם שבפני קצינת המבחן לא ביטא המערער רצון להירתם להליך טיפולי ולאור הירתמותו להליך כזה במסגרת שירותי הרווחה בעיריית שלומי, המליץ שירות המבחן על דחיית הדיון בעניינו של המערער, לתקופה של ארבעה חודשים, במהלכם ימשיך שירות המבחן לעקוב אחר השתלבותו של המערער בהליך טיפולי ויכולתו להירתם להליך.

15. תסקיר שני ומשלים בעניינו של המערער, הוגש על ידי שירות המבחן לתיק בית המשפט ביום 11/02/18. במסגרת התסקיר המשלים מסר שירות המבחן כי מדיווחים עדכניים שהתקבלו ממחלקת הרווחה של עיריית שלומי ומטעם המטפל הפרטני של המערער, עלה כי חלה רגרסיה בהתנהלותו של המערער ובהירתמותו להליך טיפולי. לאור האמור, ובהעדר פרוגנוזה חיובית לשיקום, נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה טיפולית בעניינו של המערער.

16. בתום דיון שהתקיים בפנינו ביום 15/02/18, התבקש שירות המבחן להבהיר את עמדתו בכל הנוגע לאפשרות של העמדת המערער בפיקוחו לתקופה ממושכת, והתיק נקבע לשימוע פסק דין ליום 08/03/18. בעקבות האמור, הוגש תסקיר משלים מטעם שירות המבחן בו הובהר, כי בנסיבות עניינו של המערער, לא ניתן להעמידו בפיקוח ממושך של שירות המבחן.
17. לאחר עיון במכלול הטענות שהובאו בפני בית המשפט, לרבות בעמדת שירות המבחן, נקבע בהחלטה מיום 05/03/18, כי בטרם יינתן פסק דין בערעור, תוגש לתיק בית המשפט חוות דעת של הממונה על עבודות שירות בכל הנוגע לאפשרות כי המערער ירצה עונש המאסר בעבודות שירות.
18. ביום 16/04/18 הגיש הממונה על עבודות שירות הודעה על אי התייצבות המערער לראיון התאמה שנקבע לו בפני הממונה. במקביל, הגיש בא כוח המערער הודעה, בה הבהיר כי המערער לא יכול היה להתייצב בפני הממונה על עבודות שירות, מאחר והתברר כי בשל מעמדו של המערער בארץ, שאינו מחזיק באזרחות ישראלית ואינו חבר בקופת חולים, המערער אינו יכול להתקבל לראיון שנקבע עבורו בפני הממונה על עבודות שירות, שכן לא ניתן לשלבו בעבודות שירות.
19. לנוכח הודעת בא כוח המערער, התבקשה המשיבה בהחלטה מיום 17/04/18 לברר ולהבהיר את עמדת הממונה על עבודות שירות לעניין עצם האפשרות להגיש חוות דעת בעניינו של המערער, ונקבע כי הנושא ידון בדיון שנקבע ליום 10/05/18.
20. בדיון שהתקיים ביום 10/05/18 הבהירה באת כוח המשיבה כי לאחר בירור מול הממונה על עבודות שירות, הובהר כי לנוכח העובדה שהמערער אינו מחזיק באזרחות ישראלית, ובהעדר אישורים רפואיים מתאימים, המערער אינו יכול לבצע עונשו בעבודות שירות.
21. בעקבות האמור, לנוכח הנחית פרקליט המדינה מספר 9.11, ובהתחשב בעובדה שהמערער חי בישראל שנים רבות, עוד מאז היותו ילד, ולא ננקטו הליכים להרחיקו, התבקש הממונה על עבודות שירות בהחלטה מיום 24/05/18, להבהיר, מדוע קיימת מניעה לבחון את האפשרות כי המערער יוכל לרצות עונשו בעבודות שירות.
22. ביום 14/06/18 הוגש לתיק בית המשפט מסמך התייחסות מטעם הממונה על עבודות שירות, במסגרתו צוין כי הממונה פנה בעניינו של המערער למשטרת ישראל, על מנת שזו תחוה דעתה לעניין התאמתו או העדר התאמתו של המערער לרצות את עונשו בעבודות שירות, וכי המשטרה התנגדה להעסקתו של המערער בעבודות שירות, בשל עברו הפלילי שכלל מספר הרשעות בעבירות אלימות במשפחה ובשל מידע מודיעיני שהתקבל בעניינו. בנוסף, צוין כי המערער הינו נעדר מעמד בארץ והוא מעולם לא ביקש להסדיר את מעמדו, וכי עובדי שירות מבטחים בביטוח מתנדבים מטעם הביטוח הלאומי, ביחס לתביעות נזיקין עתידיות, ואילו שוהים בלתי חוקיים חשופים לפגיעות נזיקיות ללא גורם

אחראי לכיסוי הנזקים.

23. ביום 11/07/18 התקיים דיון בו השלימו הצדדים את טיעוניהם. באת כוח המשיבה עמדה על עמדתה לפיה יש לדחות את הערעור; ואילו, בא כוח המערער טען כי בעניינו של המערער מתקיימים טעמים מיוחדים שמצדיקים הארכת המאסרים המותנים, והוא סבור כי חרף קיומן של שתי הרשעות קודמות, אין מגבלה חוקית שמונעת הארכתם.

24. בתום הדיון, התבקשה באת כוח המשיבה לבדוק ולהבהיר בכתב את עמדת הממונה על עבודות שירות בכל הנוגע לאפשרות העסקת תושב שטחים בעבודות שירות, במובן זה שמדובר באדם ששהייתו בארץ אינה מוסדרת וכפועל יוצא מכך גם לא מוסדר עבורו ביטוח לאומי וכיוצ"ב, זאת בשים לב לעובדה כי המערער מתגורר בישראל מזה שנים, מעמדו לא הוסדר, אולם לא ננקטים בעניינו הליכים לעניין הפסקת שהייתו בארץ. כמו כן, נקבע כי בא כוח המערער יהיה רשאי להגיש לבית המשפט השלמת טיעון בכתב בכל הנוגע להפעלת/הארכת המאסרים המותנים, ולבאת כוח המשיבה ניתנה אפשרות להשיב בכתב לטיעונים שיוגשו.

25. בעקבות האמור, הגישה המשיבה ביום 25/07/18 עמדתה לעניין אפשרות ריצוי עבודות שירות על ידי המערער. במסגרת העמדה שהוגשה ציינה באת כוח המשיבה כי ככלל עמדת המדינה היא שכמדיניות עונשית אין מקום לגזור עונש של מאסר בעבודות שירות על שוהים בלתי חוקיים. עם זאת צוין כי בע"פ 8881/17 פלונית נ' מדינת ישראל (11/06/18) (להלן: "**פסק דין פלונית**"), נקבע כי לבית המשפט הסמכות להורות כי עונשו של נתין זר ירוצה בעבודות שירות, וכי במקרה ובית המשפט יורה כך, על הממונה על עבודות שירות לבחון את התאמתו של אותו נאשם לביצוע עבודות שירות על בסיס התאמתו האינדיוידואלית של הנאשם.

אשר לטיעון הממונה לפיו שוהים בלתי חוקיים אינם מבוטחים על ידי ביטוח לאומי, ציינה באת כוח המשיבה כי טיעון זה הינו נכון, אך ניתן להתגבר עליו אם יתחייב המערער לערוך לעצמו ביטוח פרטי ולשלם עליו מכיסו, לאחר שיציג לגוף המבטח את העובדה כי הוא ריצה בעבר שלוש פעמים מאסר בפועל על עבירות אלימות, וספק אם המערער ימצא חברת ביטוח שתסכים לבטח אותו בהתאם לנתונים אלו.

26. ביום 28/07/18 הגיש בא כוח המערער השלמת טיעון, בגדרה טען כי, לאור המצב שנוצר לפיו לא ניתן לשבץ את המערער למאסר בעבודות שירות בהעדר ביטוח, ולאור הנסיבות החריגות הקיימות, ובכלל זה טיב העבירה, חלופת הזמן מאז ביצועה, וחוסר ההלימה בין מעשה העבירה לעונש שנגזר על המערער, יש לקבל את הערעור ולהורות על הארכת המאסרים המותנים שעומדים כנגד המערער. לשיטתו, העובדה שכנגד המערער עומדים שני מאסרים על תנאי ולא אחד אינה חוסמת את האפשרות להאריך את שני מאסרים המותנים, וזאת מאחר שבתקופה בה נדון המערער לשני המאסרים המותנים, היה המערער אסיר בתיק אחר, כך שבפועל לא היה תוקף למאסר על תנאי הראשון בזמן הרשעתו בגזר

הדין נשוא המאסר על תנאי השני, ולכאורה העבירה נשוא הערעור דנן מהווה עבירה ראשונה, כפי שניתן גם להבין מלשון הוראת סעיף 52(ג) לחוק העונשין.

27. המועד להגשת תשובת המשיבה לטיעוני המבקש חלף, וזו לא הוגשה.

28. בהחלטה מיום 11/09/18 ולאור הודעותיו הקודמות של הממונה על עבודות שירות, התבקש הממונה על עבודות שירות לזמן את המערער לראיון לצורך בדיקת התאמתו לביצוע עונשו בעבודות שירות, זאת בהתאם לאמות המידה הרגילות הנהוגות בעניינם של נאשמים, ובמנותק מסוגיית הביטוח, לגביה נקבע כי היא תבורר, לפי הצורך בהמשך.

29. ביום 13/09/18 הגושו במקביל לתיק נט המשפט חוות דעת של הממונה על עבודות שירות והודעה מטעם בא כוח המערער, בהן נמסר כי המערער נמצא עצור עד תום ההליכים, החל מיום 07/08/18, בגין עבירה של פציעה. נוכח האמור ציין הממונה על עבודות שירות כי אין מקום לתת חוות דעת בעניינו של המערער; ואילו בא כוח המערער ביקש כי פסק הדין בערעור ינתן ללא צורך בבחינת התאמתו של המערער לביצוע עבודות שירות.

דין והכרעה

30. בענייננו, הורשע המערער כאמור בעבירת איומים מכוח סעיף 192 לחוק העונשין, בשל אמירות מאיימות בהן התבטא כלפי עובדת סוציאלית. בעקבות הרשעתו נגזרו על המערער 8 חודשי מאסר בפועל, המורכבים מ-4 חודשי מאסר בגין ביצוע העבירה הנוכחית ו-4 חודשים בגין הפעלת שני עונשי מאסר על תנאי (5 ו-6 חודשים) שהושתו על המערער במסגרת הליכים קודמים, חלקם בחופף וחלקם במצטבר.

31. כלל ידוע הוא, כי התערבותה של ערכאת הערעור בעונשים שנגזרו על-ידי הערכאה הדיונית שמורה למקרים חריגים בהם נפלה טעות מהותית או ניכרת במדיניות הענישה המקובלת והראויה. ראה: ע"פ 2918/13 דבס נ' מדינת ישראל (18/07/13); עפ 1880/14 עלי עמאש נ' מדינת ישראל (19/11/14).

לצד זאת, יש לזכור, כי הענישה הינה לעולם אינדוודואלית ותלויה נסיבות, וכי "כלל אי ההתערבות עצמו קובע חריג, ומאפשר לערכאת הערעור להתערב בגזר הדין, מקום שהאיזון בין חומרת העבירות כשלעצמן ובנסיבות העניין, אל מול שיקולים פרטניים שעניינם המערער העבריין עצמו... מחייבים עונש קל או חמור יותר מזה שקבעה הערכאה הדיונית". ראה: ע"פ 6347/12 מדינת ישראל נ' מרה (13/05/13).

32. במקרה הנדון, כפי שציין בית משפט קמא ובצדק, אין מקום להקל ראש בהתנהגותו של המערער, שאיים על עובדת סוציאלית, כאשר בין היתר, אמר לה כי הוא יחטוף את ילדיו, זאת לאחר שהגיע למעון בו שוהים ילדיו על מנת לפגוש אותם, ונאמר לו כי הפגישה בוטלה. אין ספק כי דברי המערער, פגעו באינטרסים מוגנים חשובים, לרבות, ביכולתה של העובדת הסוציאלית לבצע את תפקידה נאמנה ובאופן חופשי. יפים לעניין זה דברים שנקבעו בע"פ (נצ') 28163-10-11 **מדינת ישראל נ' יצחק דרור** (14/02/12):

"על פי נוסחו של סעיף 192, יסודות העבירה מתקיימים גם מקום בו אדם מאיים על אחר בפגיעה שלא כדין "בחירותו" של האחר. לדידי, יש לקרוא את המונח "חירותו" במקרה הנדון באופן המיועד להגן על אינטרס עובדות הרווחה לקיים את תפקידן המקצועי ב"שקט תעשייתי", במובן זה שיתאפשר להן לקבל החלטות מקצועיות בחופשיות, בשלווה וללא מורא. לדעתי, איום בשריפת מקום עבודתן של עובדות הרווחה משמעו איום על חירותן לבצע את תפקידן בחופשיות ולהחליט באופן מקצועי ונטול עכבות, תוך הפעלת שיקול דעת עצמאי ומלא, ועל כן, ומעבר לאיום בפגיעה בפרנסתן של עובדות הרווחה, הפגיעה היא גם בהיבט של "חירות" העובדות, וגם מטעם זה מתקיים רכיב זה של העבירה".

33. בא כוח המערער עתר כאמור לקבלת הערעור על דרך הארכת תקופות המאסרים המותנים שנגזרו על המערער בהליכים קודמים. לשיטתו, אין המדובר במאסרים חבי הפעלה אלא במאסרים ברי הפעלה, ומשכך הם ניתנים להארכה. לנוכח חומרת העבירה אותה ביצע המערער ולאור העובדה כי המערער ביצע את עבירת האיומים בעודו נתון לשני מאסרים מותנים, שלא היה בהם כדי להרתיעו, סבורים אנו כי בין אם מדובר במאסרים מותנים חבי הפעלה ובין אם מדובר במאסרים מותנים ברי הפעלה, כי נסיבות העניין מחייבות ענישה, מעבר להארכת המאסרים המותנים. משכך, לא מצאנו כי נפל פגם בהחלטת בית משפט קמא להורות על הפעלת המאסרים המותנים, מה גם שבית משפט קמא הורה על הפעלתם, בחלקם הגדול בחופף.

34. כידוע, בית המשפט גוזר את העונש המתאים לנאשם לפי העקרונות והשיקולים המנחים בענישה, המשקל שיש להם והיחס ביניהם, כפי שאלה קיבלו ביטויים בתיקון 113 לחוק העונשין, שכותרתו **"הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה"**. מבין שיקולי הענישה שהותוו בתיקון 113 לחוק העונשין, הוענקו שיקולי הבכורה לעקרון ההלימה/הגמול ולעקרון ההרתעה. ראה: ע"פ 8641/12 **מוחמד סעד נ' מדינת ישראל** (05/08/13).

35. בחינת הפסיקה הנוגעת לנאשמים שביצעו עבירות אלימות לרבות עבירות איומים כנגד עובדי ציבור, מלמדת כי מנעד הענישה נע בין עבודות שירות או מאסר על תנאי למספר חודשי מאסר בפועל, הכל בהתאם לנסיבות המקרה. ראה: רע"פ 1648/14 **יעקב יפרח נגד מדינת ישראל** (08/04/14); רע"פ 7641/14 **גהאן אלטורי נגד מדינת ישראל** (30/11/14); רע"פ 7398/15 **ולדימיר רחמימוב נגד מדינת ישראל** (06/11/15); ע"פ 49707-10-12 **ולנטינה בלוצה נגד מדינת ישראל** (14/01/13); ע"פ 33867-10-13 **אברהם נשיא נ' מדינת ישראל** (11/12/13).

36. בענייננו, עונש המאסר שנגזר על המערער בגין עבירת האיומים, ואשר הועמד על ידי בית משפט קמא על 4 חודשי מאסר בפועל, אינו חורג ממדיניות הענישה המקובלת, באופן שמחייב התערבות של ערכאת הערעור. יחד עם זאת, מבלי להקל ראש בחומרת דברי המערער לעובדת הסוציאלית, הרי שבנסיבות המקרה, ככל ולא היו מתקיימות נסיבות חריגות שהתגלו, ובשים לב לפרק הזמן שחלף מאז ביצוע העבירות, נכונים היינו לשקול אפשרות להמרת עונש המאסר הכולל שנגזר על המערער בעונש מאסר אשר ירוצה בעבודות שירות, גם בהעדר מעמד של המערער בארץ וחרף סוגיית הביטוח שהעלתה המשיבה, וזאת בכפוף לקבלת חוות דעת הממונה על עבודות שירות.

37. האמור משקף גם את רצון המחוקק, אותו הביע במסגרת חוק העונשין (תיקון מס' 133 - הוראת שעה) התשע"ח-2018 (להלן: **"תיקון 133"**), בגדרו ביקש המחוקק לצמצם את השימוש במאסרים למשך תקופות זמן קצרות על דרך הרחבת השימוש בענישה בקהילה כתחליף לעונשי מאסר קצרים, וכך נקבע בעניין זה בדברי ההסבר לתיקון 133 לחוק העונשין:

"בהחלטת ממשלה מס' 3767 מיום כ"ה בתשרי התשע"ב (23 באוקטובר 2011) מינתה הממשלה ה-32 את הוועדה לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים בראשות שופט בית המשפט העליון (בדימוס) דליה דורנר. כחלק מהמלצות הוועדה שעסקה, בין השאר, בענישה בדרך של ריצוי מאסר בעבודות שירות, הוצע להרחיב את השימוש בענישה בקהילה כתחליף לעונשי מאסר קצרים, תוך שמירה על עקרון ההלימה בין חומרת העבירה לעונש הקהילתי שיוטל על העבריין. בהתאם לכך, מוצע לקבוע, בהוראת שעה למשך שנתיים, כי משך המאסר שבית המשפט רשאי להמירו בעבודות שירות יהיה תשעה חודשי מאסר. תיקון החוק צפוי להביא לצמצום השימוש במאסרים במקרים שבהם המאסר אינו הכרחי לצורך הגבלת יכולתו של העבריין לביצוע עבירות וכן לגבי עבריינים שהמסוכנות שלהם לחברה אינה גבוהה. כמו כן, מטרת השימוש בחלופת מאסר זו היא לשקם את הנאשם ולאפשר לו לחזור לחיים תקינים."

38. ואולם בענייננו, התברר מחוות הדעת האחרונה של הממונה על עבודות שירות וההודעה שהוגשה על ידי בא כוח המערער ביום 13/09/18, כי ענישה על דרך המרת עונש המאסר בפועל לעונש מאסר בעבודות שירות אינה עוד רלוונטית ביחס למערער, שכן המערער מצוי היום במעצר עד תום ההליכים בגין עבירות אלימות חדשות המיוחסות לו.

39. בנסיבות אלה, משלא מצאנו כאמור כי נפל פגם בהחלטת בית משפט קמא להפעיל את המאסרים המותנים שנגזרו על המערער בהליכים קודמים, וכן איננו סבורים כי העונש שנגזר על המערער בגין העבירה נשוא הערעור (4 חודשי מאסר בפועל), חורג ממדיניות הענישה המקובלת, הרי שאין מנוס מלהורות על דחיית הערעור.

40. סיכומי של דבר, אנו מורים על דחיית הערעור, ומותירים את גזר דינו של בית משפט קמא על כנו.

ניתן היום, יג"ג חשוון תשע"ט, 22 אוקטובר 2018, במעמד המערער ובאי-כח הצדדים.

עדי חן-ברק, שופטת

בטינה טאובר,
שופטת

רון שפירא, נשיא
[אב"ד]